

- ANALYSE

Stor opbakning til fritvalgsordningen på tværs af region, uddannelse og indkomst

I Danmark kan alle ældre, der visiteres til hjemmepleje eller plejehjem, selv vælge mellem et offentligt eller privat tilbud. Det er sikret gennem fritvalgsordningen. Dansk Erhvervs undersøgelse viser, at der er bred opbakning til fritvalgsordningen blandt de 60 til 69-årige. Det gælder både på tværs af region, uddannelsesniveau og indkomst.

Fritvalgsordningen er en ordning, der sikrer, at ældre, der visiteres til hjemmepleje eller plejehjem, selv kan vælge, hvorvidt de ønsker at få hjemmepleje af det offentlige eller private, og om deres plejehjem skal være offentligt eller privat ejet.

Dansk Erhverv har i den forbindelse undersøgt holdningen til fritvalgsordningen blandt danskere i alderen 60 til 69 år, og om de har præferencer for en offentlig eller privat leverandør af ældreydelse, hvis de skulle træffe beslutningen i dag. Danskere i alderen 60 til 69 år er personer, der inden for den kommende årrække måske selv har brug for ældreydelse som hjemmepleje eller plejehjem. Det kan også være, at de selv har forældre eller bekendte, der gør brug af ydelserne i dag.

Analysen viser, at 80 pct. af de 60 til 69-årige er enige i, at fritvalgsordningen er vigtig. Opbakningen er bredt funderet og gælder både på tværs af bopælsregion, uddannelsesniveau og indkomst.

Derudover viser analysen, at der heller ikke er forskel på tværs af bopælsregion, uddannelsesniveau og indkomst i forhold til andelen af personer, der i dag vil vælge en privat leverandør af ældreydelse fremfor en offentlig.

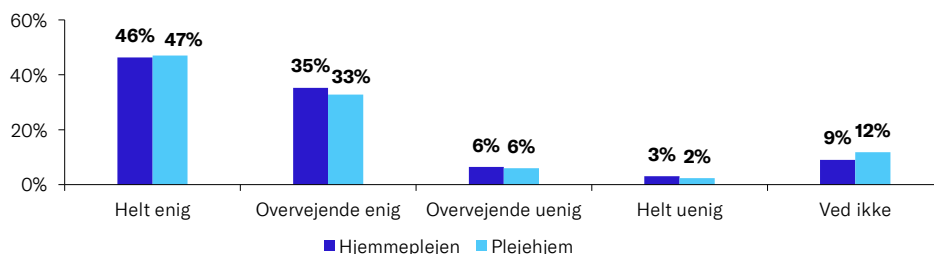
32 pct. vil vælge en privat leverandør af hjemmepleje, mens 22 pct. vil vælge en offentlig leverandør. På plejehjemsområdet vil 38 pct. vælge et privat plejehjem, mens 13 pct. vil vælge et offentligt plejehjem. For 30 pct. af de 60 til 69-årige spiller ejerforholdet ingen rolle. Det gælder både for hjemmepleje og plejehjem.

Fire ud af fem synes, at fritvalgsordningen er vigtig

Undersøgelsen viser, at næsten halvdelen af de 60 til 69-årige er helt enige i, at fritvalgsordningen på både hjemmeplejeområdet og plejehjemsområdet er vigtig, mens en tredjedel er overvejende enig i, at ordningen er vigtig, se figur 1. Det vil sige, at ca. 80 pct. af de adspurgte synes, at fritvalgsordningen på begge områder er vigtig.

80 pct. er helt eller overvejende enige i, at fritvalgsordningen er vigtig.

Figur 1: **Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: "Fritvalgsordningen på hjemmeplejeområdet/plejehjemsområdet er vigtig?"**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2022.

Note: n = 1.007. Personer i alderen 60-69 år.

Opbakningen til fritvalgsordningen er bredt funderet på tværs af bopælsregion, uddannelse og indkomst hos de 60 til 69-årige. Det gælder på både hjemmeplejeområdet og plejehjemsområdet, se tabel 1. Ca. 80 pct. af de 60 til 69-årige er helt enig eller overvejende enig i, at fritvalgsordningen er vigtig. Det gælder uanset om de bor i region Hovedstaden eller region Nordjylland, om de har en erhvervsuddannelse eller lang videregående uddannelse eller om deres indkomst er mindre eller større end 300.000 kr. om året. Selvom der i tabellen er lidt variation på tværs af region, uddannelse og indkomst, så er forskellene ikke store nok til at være signifikant forskellige fra hinanden.

Bred opbakning til fritvalgsordningen uanset region, uddannelse og indkomst.

Tabel 1: **Personer, der er helt enig eller overvejende enig i, at fritvalgsordningen er vigtig**

	Hjemmeplejen	Maksimal usikkerhed (+/-)	Plejehjem	Maksimal usikkerhed (+/-)	Antal respondenter
Region					
Hovedstaden	85%	5%	81%	5%	275
Sjælland	82%	7%	84%	6%	163
Syddanmark	81%	6%	80%	6%	229
Midtjylland	78%	6%	77%	6%	229
Nordjylland	79%	8%	76%	9%	111
Uddannelse					
Erhvervsuddannelse	84%	4%	83%	4%	390
Folkeskole/gymnasial uddannelse	81%	5%	78%	5%	290
Videregående uddannelse	79%	5%	78%	5%	326
Indkomst					
Under 300.000	82%	4%	81%	4%	477
Over 300.000	80%	4%	79%	4%	375
Vil ikke oplyse	87%	7%	82%	7%	139

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2022.

Note: n = 1.007. Personer i alderen 60-69 år. Den maksimale usikkerhed er angivet i procentpoint.

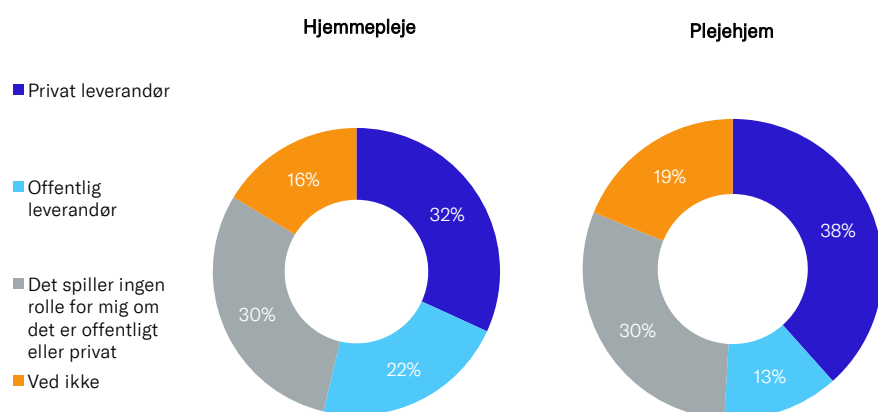
Flere vil vælge en privat leverandør af ældreydelse fremfor en offentlig

Vi har spurgt de 60 til 69-årige, om de vil vælge en privat eller offentlig leverandør af ældreydelse, hvis de skulle træffe beslutningen i dag.

Omkring en tredjedel vil benytte sig af fritvalgsordningen og vælge en privat leverandør af hjemmepleje, se figur 2. Tilsvarende vil 22 pct. vælge en offentlig leverandør af hjemmepleje, mens det for 30 pct. ikke spiller nogen rolle om leverandøren er offentlig eller privat.

På plejehjemsområdet vil næsten fire ud af ti (38 pct.) vælge et privat plejehjem, mens 13 pct. vil vælge et offentligt. For 30 pct. spiller det ingen rolle, hvilket ejerforhold plejehjemmet har.

Figur 2: Hvis du skulle træffe beslutningen i dag, ville du så vælge en offentlig eller privat leverandør af ældreydelse?

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2022.

Note: n = 1.007. Personer i alderen 60-69 år.

Beslutningen om at vælge en privat leverandør er ligesom opbakningen til fritvalgsordningen bredt funderet blandt de 60 til 69-årige. Der er dermed ikke signifikant forskel på andelen, der vil vælge en privat leverandør af velfærdsydelser på tværs af region, uddannelse og indkomst.

Som nævnt vil ca. én tredjedel vælge en privat leverandør af hjemmepleje, se tabel 2. På Sjælland er andelen 27 pct., mens det er 37 pct. i Nordjylland. Dette er dog også de mindste regioner målt på antal respondenter, og derfor er usikkerheden her større. Dermed er der ikke signifikant forskel på andelen i Region Sjælland og andelen i Region Nordjylland. Det samme gør sig gældende på tværs af uddannelse og indkomst.

På plejehjemsområdet er der flere, der vil vælge en privat leverandør end på hjemmeplejeområdet. 38 pct. vil vælge et privat plejehjem. På tværs af uddannelse varierer andelen

32 pct. vil vælge en privat leverandør af hjemmepleje. 38 pct. vil vælge et privat plejehjem.

Tilbøjeligheden til at vælge en privat leverandør er ens på tværs af region, uddannelse og indkomst.

fra 35 pct. for personer med folkeskole/gymnasium som højest fuldførte uddannelse til 42 pct. for personer med en erhvervsuddannelse. Forskellen er dog heller ikke her signifikant forskellig. Det understreger, at der generelt er en større opbakning til at vælge et privat plejehjem fremfor et offentligt plejehjem på tværs af både region, uddannelse og indkomst.

Tabel 2: **Andel personer, der vil vælge en privat leverandør**

Region	Hjemmeplejen	Maksimal usikkerhed (+/-)	Plejehjem	Maksimal usikkerhed (+/-)	Antal respondenter
Region					
Hovedstaden	30%	6%	36%	6%	275
Sjælland	27%	7%	38%	8%	163
Syddanmark	34%	6%	39%	6%	229
Midtjylland	33%	6%	41%	6%	229
Nordjylland	37%	9%	39%	9%	111
Uddannelse					
Erhvervsuddannelse	32%	5%	42%	5%	390
Folkeskole/gymnasial uddannelse	32%	6%	35%	6%	290
Videregående uddannelse	32%	5%	37%	5%	326
Indkomst					
Under 300.000	32%	4%	39%	4%	477
Over 300.000	29%	5%	37%	5%	375
Vil ikke oplyse	35%	8%	39%	8%	139

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2022.

Note: Personer i alderen 60-69 år. Den maksimale usikkerhed er angivet i procentpoint.

Om dette notat

Arbejdet med analysenotatet er afsluttet den 9. december 2022.

Om Dansk Erhvervs befolkningsundersøgelse

Norstat har i juni 2022 på vegne af Dansk Erhverv foretaget en befolkningsundersøgelse om de kommende ældres holdning til fritvalgsordningen. Norstat har spurgt 1.007 danskere mellem 60 og 69 år, som afspejler målgruppen på variablene køn, alder og region. Den maksimale stikprøveusikkerhed i en undersøgelse med 1.007 respondenter er +- 3,1 procentpoint. Usikkerheden er større i figurer og tabeller med færre respondenter.

Om Dansk Erhvervs Analysenotater

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

Kontakt

Henvendelser angående analysen kan ske til økonom, Mads Mathias Jensen på mmj@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6029.